

Система класифікації туш свиней та її значення для підвищення економічної ефективності галузі свинарства

Гетя А.А.

Україна, Полтава, Інститут свинарства ім. О.В.Квасницького УААН

Томілін О.О.

Україна, Полтавська філія Європейського Університету

Віллеке Х.

Німеччина, Університет Вайнштефан

Кодак О.В.

Україна, Полтавська державна аграрна академія

In the article the carcass grading systems in different countries (Denmark, Spain and Germany) are presented. The information given in the article opens the discussion about the carcass evaluation system in Ukrainian and its development towards the world market economy requirement.

Вступ. Виробництво любого виду продукції повинно бути орієнтовано на попит ринку, при цьому виробники намагаються максимально скоротити витрати і забезпечити якомога низьку ціну. Не є виключенням з такого правила і сільськогосподарська продукція, однак тут переплітається набагато більше проблем, ніж в інших галузях. Причому, ситуація є однаковою, як в рослинництві, так і в тваринництві і зокрема в свинарстві.

Традиційно вважається, що у населення України існує великий попит на сало, споживання якого фактично належить до національних традицій. Не заперечуючи цей факт, необхідно відмітити, що відгодівля м'ясних помісних генотипів в більшості випадків є більш вигідною для господарств у порівнянні з універсальними породами. Це означає, що з часом свиноводи перейдуть на відгодівлю м'ясних свиней, при цьому якість туш буде значно зміненою. Перш за все, це стосується виходу продуктів забою, а також якості м'яса.

На даному етапі виробників цікавить інтенсивність росту та конверсія корму. Вони не приділяють великого значення якості туш "per se". Система оплати за живу масу, яка встановилась в Україні не стимулює виробників (в т.ч. селекціонерів) до проведення робіт з генетичного удосконалення свиней стосовно якості туші та м'яса, так як ці ознаки не будуть оплаченими. Крім того, навіть існуючий в Україні ГОСТ 7724-77 не передбачає градації в оплаті базуючись на виході м'яса в туші, а лише на основі маси туші та товщини шпику. Причому до другого класу(м'ясна - молодняк) належать туші, які мають масу від 34 до 98 кг та товщину шпику від 1,5 до 4 см, а також туші підсвинків масою від 10 до 38 кг та товщиною шпику від 1,0 см і більше. При такому підході, виробники не отримують можливих додаткових коштів у випадку здачі на

м'ясокомбінат високопродуктивних тварин з підвищеним виходом м'яса з туші, що впливає на ефективність ведення галузі свинарства в цілому.

Дану ситуацію можна охарактеризувати, як недосконалу і вирішити її можна змінивши систему оплати за туші з урахуванням їх якості.

Матеріал та метод. В зв'язку з цим вирішено було проаналізувати досвід інших країн – виробників свинини, а саме ФРН, Данії та Іспанії. Вибір даних країн не є випадковим, адже Німеччина, Іспанія та Данія є лідерами в Європі по валовому виробництву м'яса свиней.

Результати аналізу. В вищеназваних країнах оплата на м'ясокомбінатах за поставлених тварин проводиться виходячи з цінності отриманих туш, яка визначається перш за все виходом м'яса. Тобто, м'ясокомбінати не хочуть оплачувати вартість субпродуктів та інших продуктів забою, а бажають закуповувати перед усім м'ясо. Хоча, звичайно, в кожній країні спостерігаються свої відмінності і особливості.

В Данії розрахунки проводяться на основі виходу м'яса та маси туші [1]. Базова розрахункова ціна за один кілограм встановлюється на туші з виходом пісного м'яса на рівні 59%. За туші з вищим або з нижчим виходом нараховуються так звана премія або відбувається зниження ціни з розрахунку: 1% = 1,35 цента. При чому, цей принцип діє в лімітах від 49 до 65 відсотків. З іншого боку, туша повинна мати відповідну масу (від 67 до 79,9 кг). Якщо маса туші знаходиться поза даними межами, то відбувається відповідне зниження ціни (Рис. 1).

Раз на тиждень ціновий комітет, до якого входять фермери, а також представники м'ясокомбінатів встановлює ціну, яка залежить від прибутків за попередній тиждень.

Weight Payment

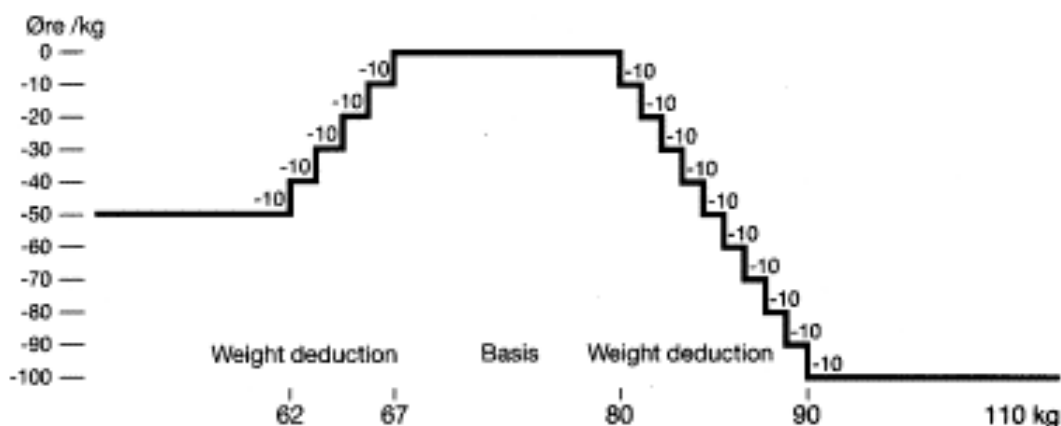

Рис. 1 Система оплати туш в Данії в залежності від їх маси

В Іспанії (Каталонія) система оплати є аналогічною, але дещо змінені базові розрахункові числа [2], що обумовлено традиційними уподобаннями населення

Каталонії. Так, базовий процент виходу м'яса з туші встановлено на рівні 54%, а премії або зниження цін розраховані не лінійно (Табл. 1). Одночасно з цим враховується також маса туші, яка повинна бути в межах 75-95 кг. При виході за названі межі передбачається зниження ціни за кожен кілограм.

Таблиця 1 Система оплати туш на м'ясокомбінатах Іспанії (Каталонія)

Оплата на основі виходу м'яса з туші		Оплата на основі маси туші	
Вихід м'яса, %	Надбавка або знижка, €/кг	Маса туші, кг	Надбавка або знижка, €/кг
50	-0,11	50	-0,46
51	-0,08	51	-0,44
52	-0,06	52-73	-0,02
53	-0,03	74	-0,02
54	0	75-95	0
55	0,02	96	-0,01
56	0,04	97	-0,03
57	0,05	98	-0,04
58-62	0,06	99	-0,05
63	0,04	110	-0,15
64	0,02	111-120	-0,16
65 та вище	0	121	-0,18

Подібна система передбачена і в Німеччині, зокрема, в Баварії. Однак в цій землі понад 80% [3, с.141] всіх туш відносять до категорії Е (вище 55% виходу м'яса з туші). Тому тут розроблено дещо інший підхід до класифікації. В його основу покладено вихід пісного м'яса з туші та товщина найдовшого м'яза спини (НМД). При цьому враховується не абсолютне значення товщини НМД, а його відхилення в міліметрах від середнього значення інших тварин тієї самої маси. При встановленні цих ознак можна швидко визначити цінову групу, до якої відносять тушу (Рис. 2) [4, с.159].

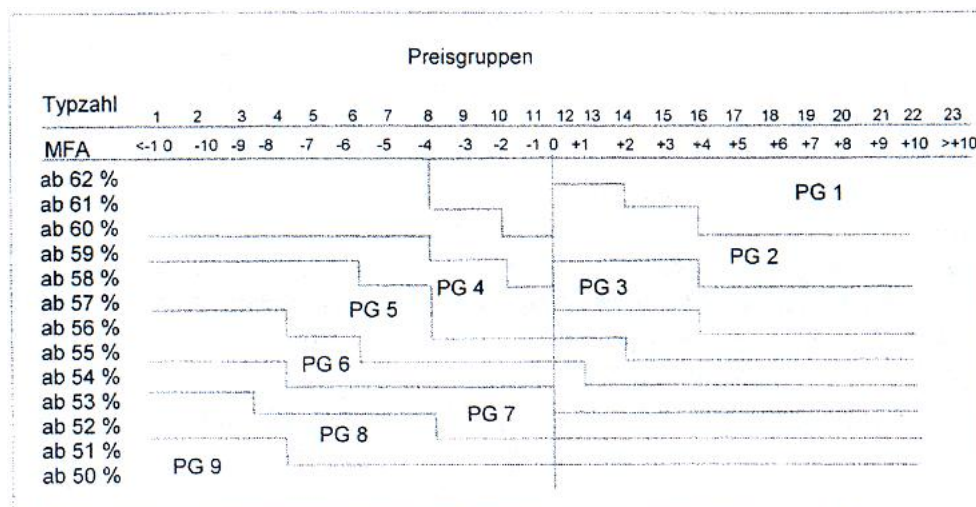

Рис. 2 Система розподілу туш а ціновими групами (PG) в Баварії

Так, при відхиленні товщини НМД від середнього значення більше ніж -10% туша відноситься до 1 категорії (Typzahl 1), а при відхиленні від більш ніж +10% - до категорії 23. При цьому, в залежності від виходу пісної свинини, тушу кваліфікують до відповідної цінової групи.

В Німеччині також існує інша система класифікації, що основана на вимірюванні туш з застосуванням приладу AutoFOM [5, с.2]. За допомогою такого обладнання вдається визначити масу різних частин туші не роблячи обвалювання. У відповідності до їх маси, частинам надається відповідний бал. Після проведення певного підрахунку з залученням цінового фактору встановлюється остаточна ціна за 1 кг туші.

Висновок. Як видно з аналізу систем класифікації туш в 3-х Європейських країнах, в сучасному свинарстві оплата відбувається виходячи з фактичного вмісту м'яса. При цьому відбувається стимулювання виробників до вирощування високопродуктивних тварин. Опосередковано піднімається їх зацікавленість до співпраці з науковцями в плані удосконалення селекційних програм. На середньострокову перспективу це призводить до більш тісної співпраці виробництва з наукою, і як результат до підвищення ефективності ведення галузі свинарства в цілому. Такій підхід необхідно застосовувати і в Україні.

Перелік посилань

1. J. Finn The Danish Pig Industry / <http://www.teagasc.ie/publications/2003/pigconf/paper07.htm>
2. M.Gispert Pig carcass grading / Report at the workshop in the frame of EU SSA "Young-Train" held in IRTA-CTC Monels. - 8-11.05.2006
3. E.Littmann, K.-U. Götz, J.Dodenhoff Schweinezucht und Schweineproduktion. Unterrichts- und Beratungshilfe / Schriftenreihe Nr.7. - Bayerische LfL. – 2006. – 187p.
4. E.Littmann Schweinezucht und Schweineproduktion. Unterrichts- und Beratungshilfe / Bayerische LfL. – 2000. – 195p.
5. Schlachtschweineklassifizierung mit dem AutoFOM / Viezetentrale Südwest GMBH Infoblat. – Dezember 2002. – 2p.